

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 274/2014-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. júna 2014 predbežne prerokoval sťažnosť J. K., zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Sklenárom, Advokátska kancelária, Rázusova 21, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 9 C 219/2011-93 zo 6. júna 2012 a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 15 Co 189/2012-125 z 19. marca 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť J. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. mája 2014 doručená sťažnosť J. K. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Sklenárom, Advokátska kancelária, Rázusova 21, Košice, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane

ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) č. k. 9 C 219/2011-93 zo 6. júna 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) č. k. 15 Co 189/2012-125 z 19. marca 2014 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva:

«Sťažovateľka na základe zmluvy opravnej pomoci uzatvorenej... 4. 12. 2009... poskytla odporkyni právnu pomoc spočívajúcu v realizácii úkonov pri vymáhaní jej pohľadávky mimosúdnou cestou ako aj v konaniach vedených na OS Banská Bystrica sp. zn: 7 C 6/2010 a 13 C/95/2010 (17 Ro 13/2010). Žalobou sa sťažovateľka po odporkyni domáhala zaplatenia 1 600 eur s príslušenstvom s odôvodnením, že odporkyňa dlhuje túto čiastku na odmene za právne služby...

... Základná sadzba odmeny za 1 úkon právnej služby bola dohodnutá... vo výške 200,- eur. Dohodnutá výška odmeny za jednotlivé úkony bola dohodnutá včítane náhrady za stratu času, hotových výdavkov ako sú cestovné náklady, poštovné, hovorné, kópie listín a iné. Odporkyňa sa zaviazala dohodnutú odmenu zaplatiť bez ohľadu na to, či jej bude prisúdená k náhrade v predmetných konaniach.

Zároveň v plnomocenstve, ktoré odporkyňa udelila sťažovateľke k zastupovaniu... prehlásila, že bola poučená, že výsledok konania je neistý...

... odporkyňa v plnomocenstve prehlásila, že si je vedomá povinnosti zaplatiť advokátke odmenu a to bez ohľadu na to, či náhrada odmeny a trov bola priznaná súdom či iným orgánom od proti stránky. ...

Krajský súd, ako aj prvostupňový súd pri svojom rozhodovaní na vyššie uvedené vôbec neprihliadal a nevzal vyššie uvedené na zreteľ. Aj napriek uvedeným skutočnostiam prvostupňový súd rozhodol tak, že návrh zamietol, pričom na str. 4 posledný odsek súd skonštatoval, citujem: „vzhľadom k obrane odporkyne, ako aj jej právneho zástupcu, sa súd zaoberal ako predbežnou otázkou, či úkony, ktoré si navrhovateľke vyúčtovala za zastupovanie odporkyne v konaniach sp. zn. 7 C/6/2010 a sp. zn. 13 C/95/2010 tunajšieho súdu, možno považovať za vykonané účelne a v súlade s ustanovením § 18 ods.2 Zákona o advokácii. koniec citácie“

Krajský súd... potvrdil... rozsudok prvostupňového súdu... ktorý zamietol žalobu sťažovateľky o zaplatenie 1 600 eur za vyúčtované úkony právnej služby a stotožnil sa v plnom rozsahu so závermi prvostupňového súdu s tým, že sťažovateľka/navrhovateľka poskytla právnu pomoc odporkyni, ale nepostupovala pri jej poskytnutí s odbornou starostlivosťou, tak ako uvádza v dôvodoch okresný súd, pričom svoje závery postavil na špekulácii a alibizme.

Svojim konštatovaním tak krajský súd ako aj prvostupňový súd dopredu prejedikoval rozhodnutie o náhrade trov v konaniach, v ktorých sťažovateľka právne zastupovala odporkyňu a to na OS Banská Bystrica sp. zn. 7 C/6/2010 a sp. zn. 13 C/95/2010, kde sťažovateľka ako zástupca odporkyne realizovala úkony, pričom konania v čase vyúčtovania úkonov prebiehali a neboli tieto konania právoplatne skončené, a o náhrade trov konania v predmetných konaniach nebolo rozhodnuté.

Posudzovanie účelnosti vykonaných úkonov sťažovateľkou v konaniach, v ktorých sťažovateľka realizovala úkony mali byť posudzované v týchto jednotlivých konaniach a nie v konaní o už samotné zaplatenie odmeny za právne služby - právnu pomoc, pretože účelnosť posudzovania úkonov prináleží k rozhodnutiu súdov v konaniach, v ktorých sťažovateľka zastupovala odporkyňu. Len v rámci týchto konaní súd pri svojom rozhodovaní o merite veci bol/je oprávnený posúdiť pri uplatnení nároku na náhradu trov konania účelnosť realizovaných úkonov. ...

Účelnosť je vlastnosť procesu spočívajúca v sledovaní cieľa. Závery krajského súdu... aj prvostupňového súdu ako aj jeho postup, ktorým svoje skutkové hodnotenia oprel o neúčelnosť vykonaných úkonov bez komplexného posúdenia spisového materiálu -podaní realizovaných sťažovateľkou a tým k neakceptácii realizovaných úkonov ako takých je nesprávny, pretože v rámci súdneho konania možnosti dané O. s. p. umožňujú účastníkovi konania využívať riadnych ako aj mimoriadnych opravných prostriedkov až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej. Tieto možnosti dané O. s. p. žiaden súd nemôže obmedziť a považovať tak realizáciu týchto úkonov v rámci príslušných konaní pri sledovaní cieľa za neúčelné v rámci konania, ktoré je konaním o zaplatenie odmeny za právne služby a nie je konaním o veci, ktorých sa jednotlivé úkony týkajú.

Krajský súd... sa vôbec nevysporiadal a nevzal v úvahu ten fakt, že v konaní sp. zn. 7 C/6/2010... bolo na základe sťažovateľkinho odvolania voči odmietnutiu žaloby

rozhodnuté tak, že sa rozhodnutie prvostupňového súdu zrušilo a vec sa vrátila na ďalšie konanie s odôvodnením...: „V prejednávanej veci nebol dôvod na odmietnutie návrhu z dôvodu jeho neurčitosti alebo nejasnosti podania resp. z dôvodu neodstránenia väd návrhu. Uvedené rozhodnutie okresného súdu bolo nesprávne.“ koniec citácie. (viď spis. 12 Co/135/2010).

V danom prípade tak nie je na mieste konštatácia krajského súdu o nepostupovaní sťažovateľky s odbornou starostlivosťou pri realizácii úkonov v jednotlivých konaniach vo veciach odporkyne.

Na základe vyššie uvedeného sú preto neakceptovateľné konštatácie krajského súdu ako aj prvostupňového v danej veci, že sťažovateľkou/navrhovateľkou neboli vykonávané úkony účelne, pretože účelnosť ako vlastnosť procesu spočívajúca v sledovaní cieľa bola zo strany sťažovateľky nesporne naplnená, podotýkam úspešne, čo opomenul nielen prvostupňový súd ale aj krajský súd pri hodnotení daného skutkového stavu ako aj opomenul, že v čase vyúčtovania úkonov, zaslaním faktúry odporkyne tieto konania stále prebiehali, neboli právoplatne skončené.

Krajský súd... opomenul, že vyúčtovaná odmena... realizovaná za zastupovanie vo vyššie uvedených predmetných sporoch a náhrada nákladov konania sú dva odlišné právne inštitúty, čím skutkový stav nesprávne vyhodnotil a nesprávne právne posúdil. Vzájomný vzťah medzi advokátom a klientom je nutné posudzovať podľa príslušných ustanovení vyhl. č. 655/2004 Z. z. v danom prípade keďže bola uzatvorená zmluva, na základe tejto zmluvy, bez toho aby postupoval nad rámec zákona.

Konštatácia a závery krajského súdu, ktorý vychádza len z ničím nepodložených tvrdení odporkyne a právneho zástupcu odporkyne: citujem: „súd sa stotožnil s vyjadrením právneho zástupcu odporkyne, podľa ktorého v konaní sp. zn. 7 C/6/2010 nemožno považovať ani jeden z úkonov navrhovateľky za účelný, keď do skončenia právneho zastúpenia navrhovateľkou odporkyne v tomto konaní navrhovateľka riadne nešpecifikovala žalobný návrh a vady tohto návrhu neboli odstránené. Súd by uznal za účelné len písomné podanie protistrane zo dňa 10. 12. 2009, ktoré však nesúviselo s predmetom sporu v konaní sp. zn. 7 C/6/2010, ale s predmetom sporu sp. zn. 13 C/95/2010“ koniec citácie, nemohol byť bez ďalšieho podkladom pre správne, zákonné a spravodlivé rozhodnutie súdu.

Uvedená konštatácia súdu, ktorá vychádzala len z argumentov odporkyne neobstojí a je nesprávna už z ohľadom aj na tú skutočnosť, že tak prvostupňový súd ako aj krajský súd pri svojom rozhodovaní nevzal v úvahu, že súčasťou právnej služby nie je zabezpečenie správnosti rozhodovania jednotlivých stupňov, že advokát nemôže ovplyvniť rýchlosť rozhodovania, jeho správnosť, postup a závery.

Považujem za nesprávne závery krajského súdu, ktorý sa stotožnil s argumentáciou prvostupňového súdu, že v konaní o vydanie medzitémneho rozhodnutia, žalobný návrh nebol riadne špecifikovaný a vady konania neboli odstránené. ...v rámci konania 7 C/6/2010 Rozhodnutím KS Banská Bystrica z 19. 5. 2010, bolo zrušené rozhodnutie 7 C/6/2010... kde je absolútne znegovaná argumentácia odporcu, a toto rozhodnutie vyslovilo názor, že návrh po doplnení je správny a súd s takýmto obsahom návrhu sa má zaoberať, preto závery krajského súdu neobstoja...

Taktiež nie je možné sa stotožniť so záverom krajského súdu uvedeného na str. 7 v nadväznosti na závery prvostupňového súdu uvedené na str. 5 rozsudku: citujem: „čo sa týka úkonu príprava a prevzatie zastúpenia, podľa názoru súdu, keďže sa jednalo o spory, ktoré skutkovo súviseli a týkali sa totožných účastníkov konania, priznanie náhrady za tento úkon v oboch konaniach súd považoval za uplatnenie nároku v rozpore s dobrými mravmi. koniec citácie“

Tým, že krajský súd potvrdil rozhodnutie prvostupňového súdu vo svojich záveroch vôbec neodôvodnil, prečo práve úkon advokáta - prevzatie a príprava zastúpenia nemá byť honorovaná v každom konaní ako samostatný úkon právnej služby v danom konaní, keď vyhláška č. 655/2004 Z. z. v § 14 ods.1 písm. a) jednoznačne tento úkon považuje ako samostatný úkon, za ktorý prináleží advokátovi odmena, tiež ako sa vysporiadal z ostatnými vo vyúčtovaní špecifikovanými úkonmi, nezdôvodnil svoj záver žiadnymi zákonnými ustanoveniami. Tiež nie je známe akými úvahami sa spravoval pri svojom rozhodovaní, ako aplikoval príslušné hmotnoprávne a procesné predpisy, prečo pokiaľ dospel k takému záveru ako je vyššie uvedené vzhľadom na všeobecný charakter a obsah zákonných pojmov dobrých mravov neposudzoval prevzatie a prípravu zastúpenia ako úkon, ktorému z hľadiska vyhlášky 655/2004 Zb. z. prináleží odmena ako za ktorýkoľvek iný úkon realizovaný v konaní v danej veci. ...

Práca advokáta spočívajúca v realizácii jednotlivých úkonov právnej služby, ktoré boli vyšpecifikované v rámci faktúry, ktorú odporkyňa nezaplatila, nemôže byť v konaní o zaplatenie faktúry vyhodnotená ako úkony, vykonané z neodbornou starostlivosťou, pretože predmetný súd rozhodujúci o zaplatení doplatku za právne služby nerozhodoval o merite veci, ktorej sa jednotlivé realizované úkony týkali.

S poukazom na vyššie uvedené máme za to, že Krajský súd v Banskej Bystrici ako aj Okresný súd Banská Bystrica pri rozhodovaní o zaplatení 1600 eur za realizované úkony právnej služby nesprávne aplikovali a interpretovali zákon, keď vopred prejudikovali dôvodnosť/nedôvodnosť vykonaných úkonov, ktoré mali byť vyriešené v konaniach, ktorých sa jednotlivé úkony týkali v rámci rozhodovania o merite veci. ...

Oba súdy pri rozhodovaní vo veci sťažovateľky evidentne prehliadli, že úkony právnej služby boli realizované, a bolo povinnosťou oboch súdov vychádzať primárne z dohodnutej odmeny vychádzajúcej zo zmluvy o právnej pomoci...»

Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„Základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15 Co 189/2012-125 zo dňa 19. 3. 2014 a rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 9 C/219/2011-93 zo dňa 6. 6. 2012 porušené bolo.

Základné právo sťažovateľky vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15 Co 189/2012-125 zo dňa 19. 3. 2014 a rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 9 C/219/2011-93 zo dňa 6. 6. 2012 porušené bolo.

Základné právo sťažovateľky rovnosti a zákazu diskriminácie, podľa čl.12 ods.1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15 Co 189/2012-125 zo dňa 19. 3. 2014 a rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 9 C/219/2011-93 zo dňa 6. 6. 2012 porušené bolo.

Základné právo sťažovateľky na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods.3 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn.

15 Co 189/2012-125 zo dňa 19. 3. 2014 a rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 9 C/219/2011-93 zo dňa 6. 6. 2012 porušené bolo.

Sťažovateľke sa priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 1 600 eur. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadosťučinenie sťažovateľke vo výške 1 600 eur na účet právneho zástupcu sťažovateľky.

Ústavný súd rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 15 Co 189/2012 zo dňa 19. 3. 2014 a rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 9 C/219/2011-93 zo dňa 6. 6. 2012 zrušuje a vec sa vracia Okresnému súdu Banská Bystrica na ďalšie konanie.

Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný uhradiť sťažovateľke trovy právneho zastúpenia v sume 284,08 € na účet právneho zástupcu sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Konanie o sťažnostiach je bližšie upravené predovšetkým v § 49 až § 56 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, nepripustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľka v sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu a rozsudkom krajského súdu.

1. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 12 ods. 1 a 2, čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity. Zo subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplýva, že ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa môže domôcť ochrany svojho základného práva alebo slobody využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov pred iným orgánom verejnej moci, odmietne takúto sťažnosť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na prerokovanie (mutatis mutandis napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 269/06). Z uvedeného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prislúcha ústavnému súdu právomoc zaoberať sa namietaným porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu (mutatis mutandis I. ÚS 78/99). Podstatou účinnej ochrany základných práv a slobôd sťažovateľa je okrem iného aj opravný prostriedok, ktorý má fyzická osoba alebo právnická osoba k dispozícii vo vzťahu k základnému právu alebo slobode, porušenie ktorých sa namieta a ktorý jej umožňuje

odstrániť ten stav, v ktorom vidí porušenie svojho základného práva alebo slobody (I. ÚS 36/96).

V danom prípade bola sťažovateľka oprávnená podať proti rozsudku okresného súdu odvolanie. Z toho vyplýva, že sťažovateľka mala k dispozícii účinný právny prostriedky na ochranu svojich práv, ktorý využila a krajský súd o ňom napadnutým rozsudkom rozhodol, čo vylučuje právomoc ústavného súdu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Z ustanovenia § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že uvedené zákonné ustanovenie rozlišuje okrem iného aj osobitnú kategóriu návrhov, ktorými sú návrhy

„zjavne neopodstatnené“. Týmto zákon o ústavnom súde v záujme účelnosti a procesnej ekonómie poskytuje ústavnému súdu príležitosť preskúmať v štádiu predbežného prerokovania sťažnosti (§ 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde) možnosť jej prípadného odmietnutia jednak na základe obsahu namietaných právoplatných rozhodnutí, charakteru namietaných opatrení alebo iných zásahov, ktorými malo dôjsť k porušeniu základných práv alebo slobôd navrhovateľa, a z nich vyplývajúcich skutkových zistení, a jednak tiež na základe argumentácie, ktorú proti nim sťažovateľ v návrhu uplatnil.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05, IV. ÚS 300/08).

Súčasťou stabilizovanej judikatúry ústavného súdu je aj doktrína možných zásahov ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo veciach patriacich do ich právomoci. Vo vzťahu k všeobecným súdom ústavný súd nie je prieskumným súdom ani riadnou či mimoriadnou opravnou inštanciou (m. m. I. ÚS 19/02, I. ÚS 31/05) a nemá zásadne ani oprávnenie preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (m. m. II. ÚS 21/96, II. ÚS 134/09). Ústavný súd v tejto súvislosti vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Sú to teda všeobecné súdy, ktorým ako „pánom zákonov“ prislúcha chrániť princípy spravodlivého procesu na zákonnej úrovni. Táto ochrana sa prejavuje aj v tom, že všeobecný súd odpovedá na konkrétne námietky účastníka konania, keď jasne a zrozumiteľne dá odpoveď na všetky kľúčové právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

Úloha ústavného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie rozhodnutím

súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie zákonov s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, či nie sú arbitrárne, resp. svojvoľné s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, I. ÚS 241/07). Z týchto hľadísk potom ústavný súd posudzoval rozsudok krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu.

Sťažovateľka sa žalobou podanou na okresnom súde domáhala voči žalovanej zaplata 1 600 € s prísl. ako nedoplatku za poskytnuté právne služby na základe zmluvy o právnej pomoci uzatvorenej so žalovanou. Okresný súd žalobu svojím rozsudkom zamietol. O odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu potvrdil.

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia rozsudku uviedol:

«Podľa ustanovenia § 1 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii výkon advokácie je zastupovanie klientov v konaní pred súdmi, orgánmi verejnej moci a inými právnymi subjektmi obhajoba v trestnom konaní, poskytovanie právnych rád. spisovanie listín o právnych úkonoch, spracúvanie právnych rozborov, správa majetku klientov a ďalšie formy právneho poradenstva a právnej pomoci, ak sa vykonáva sústavne a za odmenu (ďalej len „právne služby“).

Podľa § 18 ods. 1 citovaného zákona advokát je povinný pri výkone advokácie chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta a riadiť sa jeho pokynmi. Ak sú pokyny klienta v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, nie je nimi viazaný. O tom klienta vhodným spôsobom poučí.

Podľa ods. 2 citovaného zákonného ustanovenia advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, ktorou sa rozumie, že koná čestne, svedomito, primeraným spôsobom a dôsledne využíva všetky právne prostriedky a uplatňuje v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považuje za prospešné. Pritom dbá na účelnosť a hospodárnosť poskytovaných právnych služieb.

Podľa ods. 5 citovaného zákona odmena advokátovi nepatrí za tie úkony, pri ktorých nepostupoval s odbornou starostlivosťou.

Z výsledkov dokazovania vykonaného okresným súdom vyplýva, že navrhovateľka poskytla, odporkyni právnu pomoc na základe písomnej zmluvy o poskytovaní právnych služieb a uzavretej plnej moci, a to v konaniach, ktoré sa viedli na Okresnom súde v Banskej Bystrici pod č. k. 7C/6/2010 a 13C/95/2010. V konaní č. k. 7C/6/2010 sa terajšia odporkyňa domáhala návrhom na „vydanie medzitýmneho rozsudku podľa § 152 ods. 2 O. s. p., aby odporcovia... boli spoločne a nerozdielne zodpovední za škodu, ktorá jej vznikla duplicitným zaplatením kúpnej ceny za pozemok...“. V petite tohto návrhu ďalej uviedla, že „presná výška škody bude špecifikovaná po nadobudnutí právoplatnosti tohto rozhodnutia“. Tento žalobný návrh navrhovateľky okresný súd odmietol uznesením zo dňa 19. 04. 2010, pretože napriek jeho výzve nedoplnila svoje podanie tak, aby spĺňalo zákonom predpísané náležitosti, aby bolo možné na základe jej podania označeného ako návrh na začatie konania konať. Proti tomuto uzneseniu podala navrhovateľka v zastúpení advokátkou, terajšou navrhovateľkou, odvolanie. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením zo dňa 19. 05. 2010 uznesenie okresného súdu, ktorým odmietol návrh navrhovateľky na začatie konania, zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s odôvodnením, že okresný súd mal zisťovať, či tvrdené okolnosti zakladajú nárok na náhradu škody a či je účelné o základe nároku rozhodnúť medzitýmnym rozsudkom, i keď navrhovatelia nárok nevymedzila jednoznačne jeho výškou. Navrhovateľka vo vyjadrení, ktoré doložila do spisu, zo dňa 07. 09. 2010, po rozhodnutí odvolacieho súdu opätovne žiadala, aby rozhodol okresný súd medzitýmnym rozsudkom o základe žalobného návrhu zo dňa 12. 01. 2010 tak, že tento uzná ako opodstatnený čo do základu. Okresný súd žalobný návrh navrhovateľky rozsudkom zo dňa 08. 09. 2010 č. k. 7C/6/2010-81 zamietol. Proti tomuto rozsudku podala odvolanie navrhovateľka v zastúpení právnu zástupkyňou advokátkou - terajšou navrhovateľkou. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 14Co/331/2010-103 zo dňa 15. 02. 2011 rozsudok okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že „prvostupňový súd za súčinnosti s navrhovateľkou ustáli žalobný petit vo veci samej, o ktorom bude ďalej konať“. Poukázal na to, že medzitýmnym rozsudkom je možné rozhodnúť jedine v prípade, ak súd zistí aspoň čiastočnú dôvodnosť nároku a je dôvod na zrušenie napadnutého rozsudku s poukazom na ustanovenie § 221 ods. 1 písm. e) O. s. p. (nebol podaný riadny návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný). Terajšia navrhovateľka dňa 28. 03. 2011 vypovedala odporkyni plnomocenstvo k zastupovaniu vo vedenom spore

a zastupovanie prevzal advokát F. V. Konanie skončilo uzavretím dohody o urovnaní medzi účastníkmi a na základe toho bolo konanie zastavené.

V konaní č. k. 13C/95/2010 sa navrhovatelia voči tým istým odporcom ako vo vyššie uvedenom konaní domáhala vydania platobného rozkazu, ktorým by boli odporcovia 1/ a 2/ (vyššie uvedení) zaviazaní spoločne a nerozdielne zaplatiť jej sumu 40.629.35 Eur s príslušenstvom. V návrhu uvádzala, že uzatvorila s odporcami kúpnu zmluvu dňa 31. 01. 2007 - tak ako vo vyššie uvedenom konaní, odporcovia nesplnili svoju povinnosť vrátiť jej pôžičku, ku ktorej došlo na základe uvedenej kúpnej zmluvy. Aj v tomto konaní bola terajšia odporkyňa zastúpená terajšou navrhovateľkou. V tomto konaní terajšia navrhovatelia, ktorá zastupovala odporkyňu podala návrh na prerušenie konania až do právoplatného rozhodnutia vo veci č. k. 7C/6/2010. Okresný súd jej návrh zamietol. Krajský súd v Banskej Bystrici rozhodnutím č. k. 17Co/236/2010. zo dňa 29. 11. 2010. uznesenie okresného súdu ako vecne správne potvrdil. Navrhovatelia tiež v mene odporkyne podala podnet na podanie mimoriadneho dovolania proti rozhodnutiu okresného a odvolacieho súdu. Následne oznámila okresnému súdu, že vypovedala terajšej odporkyni dňa 28. 03. 2011 plnomocenstvo k zastupovaniu. Toto konanie bolo zastavené na základe toho, že došlo medzi účastníkmi k uzavretiu dohody o urovnaní tak, ako je vo vyššie uvedenej veci.

Zodpovednosť advokáta v najširšom zmysle slova je zodpovednosťou etickou aj právnou, je zodpovednosťou voči klientovi, súdu, inému štátnemu orgánu právnickej profesii, advokátskej komore, kolegom, koncipientom. verejnosti, voči sebe samému. Klient má nepochybne právo na to, aby mu bola právna služba poskytnutá riadne, t. j. s odbornou starostlivosťou a teda bez väd. Aj vznik nároku na náhradu škody sa odvíja od vadného poskytnutia právnej služby.

Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom spisu okresného sudu dospel k záveru, že okresný súd vzhľadom na vykonané dokazovanie riadne zistil skutkový stav veci v zmysle ustanovenia § 153 ods. 1 O. s. p. a vec tiež správne právne posúdil, keď na danú právnu vec aplikoval ustanovenie § 18 ods. 2 a 5 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii. Okresný sud tiež svoje rozhodnutie náležitým spôsobom odôvodnil tak, ako to vyžaduje ustanovenie § 157 ods. 2 O. s. p. a v odôvodnení svojho rozsudku sa vysporiadal so všetkými okolnosťami, na ktorých založil svoje rozhodnutie a ktoré boli pre toto rozhodnutie podstatné. Odvolací

súd sa s právnymi závermi prvostupňového súdu v plnom rozsahu stotožňuje a na tieto poukazuje.

K veci odvolací sud len na doplnenie uvádza:

Klient má právo na to, aby mu bola právna služba poskytnutá riadne, t. j. s odbornou starostlivosťou a teda bez väd. Vplyv vadnosti poskytnutia právnej služby má vplyv na nárok na odmenu advokáta.

Z vykonaného dokazovania vyplýva, že medzi navrhovateľkou a odporkyňou bola uzavretá zmluva o právnej pomoci a v tejto zmluve sa v článku 2 zmluvné strany dohodli na odmene advokáta. Z výsledkov dokazovania však vyplynula aj tá skutočnosť, ako vyplýva z obsahu pripojených súdnych spisov - konaní, v ktorých navrhovateľka poskytla právnu pomoc odporkyni, navrhovateľka nepostupovala v týchto konaniach s odbornou starostlivosťou tak, ako to vyžaduje § 18 ods. 2 Zákona o advokácii, ako uvádza v dôvodoch rozhodnutia okresný súd, a preto aj podľa názoru odvolacieho súdu nepatri navrhovateľke odmena podľa § 18 ods. 2 Zákona o advokácii za tie úkony, pri ktorých nepostupovala s odbornou starostlivosťou. Stotožňuje sa s názorom okresného súdu, že v konaní č k. 7C/6/2010. ktoré sa viedlo na tamomšom okresnom súde, navrhovateľka nepodala riadny návrh, a to ani po výzve okresného súdu a zrušení veci odvolacím súdom, pretože sa domáhala len vydania medzitimného rozsudku podľa § 152 ods. 2 O. s. p., pričom vzhľadom na to, že sa domáhala v zastúpení odporkyne náhrady škody z titulu nevrátenej kúpnej ceny z uzavretej kúpnej zmluvy, v tomto konaní neprichádzalo do úvahy vydanie medzitimného rozsudku tak, ako na to správne poukazuje odporkyňa vo vyjadrení k odvolaniu navrhovateľky. V konečnom dôsledku navrhovateľka v tomto konaní ani odporkyňa do skončenia veci nezastupovala, vypovedala jej plnú moc. Navrhovateľka, pokiaľ vykonala úkony právnej pomoci pri zastupovaní odporkyne, tieto neboli účelne vynaložené a nevedli k odstráneniu jej vadného postupu v konaní. Nepodala návrh, ktorým by sa bola terajšia odporkyňa domáhala náhrady škody, ktorej výšku by bola špecifikovala, ale uplatnila ako procesné samostatný nárok „vydanie medzitimného rozsudku“, ktorý nie je procesné samostatne uplatniteľným spôsobom ochrany, lebo je súčasťou rozhodovania o celej prejednávanej veci. Ustanovenie § 152 ods. 2 umožňuje súdu rozhodnúť rozsudkom, ak je to účelné, najskôr len o časti alebo len o základe veci. ale v tom prípade, ak je

uplatnený riadny nárok na náhradu škody s konkrétnou výškou. V tomto prípade tak tomu nebolo.

Pokiaľ ide o zastupovanie odporkyne navrhovateľkou v ďalšom konaní č. k. 13C/95/2010, odvolací súd si osvojuje záver okresného súdu, že úkony právnej služby, ktoré vykonala navrhovateľka v tomto konaní, nemožno považovať za účelne vykonané, keď považovala za taktický postup podanie dvoch žalôb skutkovo súvisiacich, týkajúcich sa totožných osôb a následne požadovala v tomto konaní prerušenie konania do skončenia vyššie označenej veci, ktorému návrhu nebolo vyhovené. Je tiež správny záver okresného súdu, že sumu, ktorú uhradila odporkyňa z titulu zálohu navrhovateľke, táto suma bola postačujúca na krytie jej odmeny za účelne vynaložené trovy právneho zastúpenia. Okresný súd preto správne rozhodol, keď nepriznal navrhovateľke ani odmenu za právne zastúpenie v uvedenom konaní. Z uvedených dôvodov krajský súd rozsudok okresného súdu. ako vecne správny, potvrdil.»

V citovanej časti odôvodnenia rozsudku krajský súd zrozumiteľným a dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozsudok okresného súdu, ktorým žalobu sťažovateľky zamietol, potvrdil. Podľa ústavného súdu postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľky nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny, teda krajský súd v danom prípade neporušil základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu ani analogické právo na spravodlivé súdne konanie. Krajský súd primeraným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagoval na podstatné odvolacie námietky sťažovateľky.

Sťažovateľka v sťažnosti neuviedla žiadne skutočnosti, ktoré by boli schopné spochybniť správnosť a ústavnosť rozsudku krajského súdu. Z odôvodnenia rozsudku krajského súdu je zrejmé, prečo sťažovateľke nie je možné priznať odmenu za jednotlivé úkony právnej služby, ktoré vykonala, pričom jej sťažnosť je iba pokračujúcou polemikou s právnym názorom krajského súdu a okresného súdu, ktorá však nie je schopná spochybniť ústavnú konformitu rozsudku krajského súdu.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným (m. m. II. ÚS 134/09). Aj keby ústavný súd nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánmi zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natolko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje, a preto konštatuje, že ním nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu ani jej práva na spravodlivé súdne konanie.

Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého odvolacieho rozhodnutia, ktoré sú dostatočne odôvodnené. Pretože namietané rozhodnutie krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a je dostatočne odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

Nad rámec odôvodnenia krajského súdu ústavný súd k tvrdeniu sťažovateľky, že posudzovanie účelnosti konania prináleží rozhodovať súdom v konaniach, v ktorých zastupuje advokát klienta, a nie v konaní o zaplatenie odmeny advokátovi, uvádza, že s týmto názorom nie je možné sa stotožniť. Posudzovanie hospodárnosti a účelnosti jednotlivých úkonov právnej služby, za ktoré advokát požaduje odmenu v konaní o zaplatenie tejto odmeny, je nielen možné, ale aj nevyhnutné, a to najmä v situácii, ak klient, proti ktorému si advokát zaplatenie odmeny uplatňuje, na túto skutočnosť poukazuje, tak ako to bolo v prípade sťažovateľky. Uzatvorenie zmluvy o právnej pomoci, resp. dohoda o odmene za úkon právnej služby sama osebe neznamená, že advokát má nárok na zaplatenie odmeny za akýkoľvek úkon právnej služby, ktorý vykoná, ak nie je hospodárny a účelný, a teda je v rozpore so zákonom o advokácii, ktorým je povinný každý

advokát sa riadiť. Pokiaľ sťažovateľka pri zastupovaní svojho klienta ako advokátka takto nepostupovala, nárok na zaplatenie odmeny nemá.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

3. K namietanému porušeniu čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach... Podľa ods. 2 základné práva a slobody sa zaručujú... bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo... Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvyhodňovať alebo znevýhodňovať.

Ustanovenia čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy sú všeobecnými ustanoveniami k základným právam upraveným ústavou (resp. medzinárodnou zmluvou) adresované predovšetkým orgánom štátu pôsobiacim v normotvornej činnosti a významným aplikačným pravidlom ochrany základných práv a slobôd. Uvedené základné, resp. všeobecné pravidlá nemajú charakter samostatne uplatňovaného práva. Ich porušenie možno namietat' len súčasne s ochranou konkrétnych základných práv a slobôd zaručených ústavou (resp. medzinárodnou zmluvou). Keďže v posudzovanej veci nebolo zistené porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu, nemohlo dôjsť ani k porušeniu týchto základných interpretačných, resp. aplikačných pravidiel.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

4. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok.

Ústavný súd pripomína svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocenčné princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocenčných princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Z týchto dôvodov ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľky odmietol aj v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších požiadavkách sťažovateľky uplatnených v sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4 . júna 2014